

มติชนสุดสัปดาห์
ศุกร์ 17 มิ.ย. 54

อาหารสมอง

อามลาไสบาบา

วีรกร ตริเศศ

บนแผงกันแดดกระจกหน้ารถแท็กซี่คันที่ผมโดยสารขณะอยู่ในเมือง Bangalore รัฐ Kanataka ของอินเดียเมื่อกว่า 10 ปีมาแล้วมีรูปชายชราใส่เสื้อกรมแขนสีขาว บนศีรษะโพกผ้าสีขาวมีหางอยู่ด้านหลัง นั่งอยู่ในอิริยาบถที่ขาข้างหนึ่งพาดอยู่บนอีกข้าง ผมถามคนขับว่าเป็นรูปใครเพราะดูจะเป็นรูปที่เขาเทิดทูนบูชา คนขับตอบว่าเป็นรูปของ Sai Baba ผมรู้สึกงง เพราะเป็นคนละรูปกับ Sai Baba ที่ผมรู้จัก

เมื่อกลับมาผมก็ค้นคว้าและติดตามมาเรื่อย ๆ ด้วยความสนใจ ถูกแล้วครับ Sai Baba ในรูปกับคนที่ผมนึกถึงเป็นคนละคนกัน ในรูปคือ Sai Baba of Shirdi เป็นบุคคลที่คนอินเดียในแถบตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จากรัฐ Andhra Pradesh และ Kanataka นับถืออย่างยิ่งว่าเป็นผู้วิเศษ มีชีวิตอยู่ในตอนปลายศตวรรษที่ 19

Sai เป็นภาษาสันสกฤตหมายถึงศักดิ์สิทธิ์ ส่วน Baba ก็คือพ่อ ปู่ ชายสูงอายุ เมื่อเรียกรวมกันก็คือ “ชายสูงอายุผู้ศักดิ์สิทธิ์” เป็นไต่เตลเรียก Guru (หรือครู) เป็นการเฉพาะ

Sai Baba คนที่ผมนึกถึงนั้นคือ Sathya Sai Baba ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงคนถัดมาจากคนแรก ท่าน Sathya Sai Baba เสียชีวิตเมื่อปลายเดือนเมษายน 2011 ที่ผ่านมามีวัย 85 ปี บ้านเกิดคือหมู่บ้านชื่อ Puttaparthi ในรัฐ Andhra Pradesh ใน ค.ศ. 1926 เมื่ออายุ 14 ปี ถูกตะขาบพิษกัดไม่รู้ตัวไป 2-3 วัน เมื่อฟื้นขึ้นมาก็พูดสันสกฤตบ้าง ร้องให้ หัวเราะ พูดเป็นต่อยหอย แล้วก็เงียบสลับกันไปจนพ่อแม่และหมอบอกว่าเสียชีวิต

ตามประวัติที่เล่ากันนั้น เมื่อเด็กน้อยคนนี้หายป่วยกลับบ้านก็ทำสิ่งพิสดาร กล่าวคือสามารถเสกแหวน ขนมหิมะ ลิงของจากอากาศได้ จนผู้คนเห็นว่าเป็นผู้วิเศษ และมาราบไหว้นับถือกันแน่นขนัด จึงประกาศว่าตนเองคือ Sai Baba แห่งเมือง Shirdi ซึ่งกลับชาติมาเกิด

ผู้คนนับถือท่าน Sai Baba คนก่อนมากอยู่แล้วจึงนับถือท่าน Sathya Sai Baba คนใหม่ยิ่งขึ้น และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงอายุ 85 ปี มีผู้นับว่าตนเองเป็นศิษย์กว่า 100 ล้านคน ใน 126 ประเทศทั่วโลก

Sai Baba ทั้งสองคนเอาคำสอนของมุสลิมและฮินดูมาผสมกัน โดยหลักใหญ่ก็คือให้รักกัน มีเมตตาต่อกัน โดยมีบทสวด ร้องเพลง นั่งสมาธิ รับประทานมังสวิรัติ ฯลฯ โดยผู้นับถือมักพบปะกันในทุกวันอาทิตย์หรือพฤหัสบดีเพื่อสวดมนต์บูชาท่าน Sai Baba

เข้าใจว่าในประเทศไทยก็มีศิษย์นับถืออยู่ไม่น้อย เคยได้ยินว่ามักไปสวดมนต์ขอพรจากรูปภาพกันตามบ้านเพื่อนกลุ่มเดียวกัน หากมีผงออกมาพอกพูนบนรูปมากก็จะถือว่าศักดิ์สิทธิ์มาก ขอพรอะไรก็ได้สิ่งนั้น

ท่าน Sai Baba ไม่กีดกันคนจากศาสนาใด ๆ เพราะของท่านมิใช่ศาสนา มีแต่การนับถือบูชาท่านเพียงผู้เดียว ดังที่ฝรั่งเรียกว่า Personality Cult เมื่อสวดมนต์บูชาวิงวอนมาก ๆ ก็จะได้พรดังประสงค์

ก่อน ค.ศ. 2006 ตอนที่สุขภาพท่านแข็งแรง จะออกมาเดินรับแขกที่มากันวันละไม่ต่ำกว่า 30,000 คน ณ สถานที่ซึ่งสร้างขึ้นมามาตั้งแต่ ค.ศ. 1948 ดังมีชื่อเรียกว่า Prasanthi Nilayam (Temple of Peace) ผู้คนจากนานาประเทศและคนอินเดียจะคอยหมอบอยู่ริมทางเดินให้ได้มีโอกาสสัมผัสท่าน ท่านจะทักทายผู้คนและถามว่าอยากได้อะไร ท่านก็จะให้พร บางครั้งก็เสกผงวิเศษ (เรียกว่า "วิภูติ") จากอากาศใส่มือศิษย์ที่มาเฝ้า คนไทยคนหนึ่งที่เคยไปเล่าให้ฟังว่าท่านมาหยุดข้างหน้า จึงบอกไปว่าอยากได้ตำแหน่งนั้น ๆ ท่านก็บอกว่าแล้วจะได้อีกไม่นานหลังจากนั้นท่านก็ได้จริง ๆ

ด้วยลักษณะนี้จึงมีคนเป็นศิษย์มากมาย มีถึง 1,200 ศูนย์ทั่วโลกเป็นแหล่งสร้างศรัทธาและเผยแพร่คำสอนและการสวดมนต์บูชาเพื่อขอพร ท่านเคยเดินทางออกนอกประเทศเพียงครั้งเดียวคือไป Kenya และ Uganda เมื่อตอนหนุ่มอยู่ เมื่อท่านไม่เดินทางศิษย์ทั้งหลายหากอยากได้สิ่งใดมาก ๆ ก็ต้องเดินทางไปพบท่านด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดีสำหรับคนจำนวนมากในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกตะวันตกเห็นว่าทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของกรหลอกลวงให้คนหลงใหล มีภาพยนตร์สารคดีและภาพยนตร์หลายเรื่องที่กล่าวหาว่าท่านเป็นนักต้มตุ๋น เล่นกลเสกของจากอากาศ เป็นบุคคลไม่น่าเชื่อถือ และมีการกล่าวหาว่าท่านละเมิดทางเพศเด็กชายวัยรุ่นด้วย

สำหรับศิษย์ทั้งหลาย คำกล่าวเช่นนี้คงรับฟังไม่ได้ แต่มันเป็นคำวิจารณ์ที่มีอยู่ในสื่อตะวันตกมายาวนาน อย่างไรก็ดีไม่ว่าความจริงจะเป็นอย่างไรสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือท่านได้ทำให้

หมู่บ้านเกิดกลายเป็นเมืองใหญ่ที่เขียวครึ้มน่าอยู่ มีสนามบิน ตึกรามบ้านช่อง โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า โรงเรียน โรงพยาบาลชั้นดีที่ให้คนจนรักษาฟรี มหาวิทยาลัย ฯลฯ

ท่านได้สร้างโครงการเชื่อมต่อน้ำมาถึงประชาชนกว่า 1.2 ล้านคน ให้บริการการศึกษาและสาธารณสุขอย่างกว้างขวางขึ้นในรัฐของท่านและรัฐข้างเคียง จนชื่อเสียงระบือไกล องค์กร Sri Sathya Sai Baba ทำงานสาธารณกุศลทั่วโลกโดยมีองค์กรที่ใหญ่โต มีเครือข่ายกว้างขวาง ทำประโยชน์ให้แก่ชาวโลก และทั้งหมดนี้ล้วนมาจากเงินบริจาคที่ได้รับจากศิษย์ทั้งสิ้น

ในงานฝังศพนั้นผู้คนไม่ต่ำกว่า 5 แสนคนมาร่วมงาน โดยมีตั้งแต่นายกรัฐมนตรี อินเดีย นางคานธี รัฐมนตรี ผู้ว่าการรัฐ นักธุรกิจ นักการเมือง ฯลฯ ลงไป จนถึงคนยากจนซึ่งทั้งหมดเดินทางมาจากแดนไกลเพื่อมาร่วมงานฝังศพชายผู้ชั่วช้าที่ทำสาธารณประโยชน์ให้แก่คนยากจนนับร้อยล้านคน

ถ้าท่านนึกหน้าของท่าน Sai Baba ไม่ออก ให้นึกถึงคนที่มีผมฟู ๆ ออกมาทั้งศีรษะ หน้ายิ้ม ๆ หากสังเกตอาจเห็นรูปท่านแขวนอยู่ในบ้านเพื่อนของท่านก็เป็นได้

ผู้คนแถบนั้นยังช็อกอยู่กับการจากไป ไม่แน่ใจว่าต่อไปจะยังคงมีคนเดินทางจำนวนมากมายในแต่ละวันมาบ้านเกิดของท่านอีกหรือไม่ การเดินทางมาขอพรก่อให้เกิดการทำมาหากินของชาวเมืองอย่างมหาศาล

ไม่ว่าเรื่องจริงจะเป็นอย่างไรเกี่ยวกับตัวท่านก็ตาม Puttaparthi ก็มีใช้หมู่บ้านเล็กอีกต่อไป หากเป็นเมืองที่สมบูรณ์ มีบริการพื้นฐานให้คนยากจนอย่างเป็นพิเศษ โดยสร้างขึ้นโดยบุคคลที่จะอยู่ในความทรงจำของศิษย์นับร้อยล้านคนไปอีกนานหลายชั่วคน

เครื่องเคียงอาหารสมอง :

(1) ชายคนหนึ่งเลี้ยงไก่ไว้ตัวหนึ่งเพื่อเก็บไข่กินทุกเช้า วันหนึ่งเขาออกไปที่สวนหน้าบ้านเพื่อเก็บไข่อย่างเคย แต่พบว่าแม่ไก่ของเขาไปออกไข่ไว้ในสวนข้างบ้าน เขาจึงเดินไปที่สวนข้างบ้านเพื่อเก็บไข่ เมื่อไปถึงเขาพบเจ้าของบ้านกำลังถือไข่อยู่

‘ขอไข่ผมคืนเถอะครับ ไก่ผมมันมาไข่ทิ้งไว้ที่นี่’

‘ไข่อยู่ในสวนผมก็ต้องเป็นของผม ม’ ชายข้างบ้านตู่

พวกเขาเถียงกันอยู่สักพัก แต่ก็หาข้อยุติไม่ได้ ชายเจ้าของไก่จึงเสนอทางออก

‘คนบ้านผม เวลาตัดลินกันไม่ได้ เขาจะใช้วิธีหนึ่งตัดลิน ผมจะเตะฝ่าหมาก
คุณแล้วจับเวลาดูว่าคุณจะใช้เวลาเท่าไรหรือว่าจะลุกขึ้นมาได้ แล้วคุณก็เตะฝ่าหมากผมบ้าง
แล้วจับเวลาเหมือนกัน ใครใช้เวลาน้อยกว่าก็ชนะได้ໄໝໂ’

ชายข้างบ้านตกลง ชายเจ้าของไก่จึงกลับไปที่บ้านหารองเท้าบูทคู่ที่ใหญ่และหนัก
ที่สุด จากนั้นเดินลากเท้ามาหาชายข้างบ้าน แล้วเตะฝ่าหมากเข้าไปสุดแรงเกิด

เวลาผ่านไป ‘เฮลละ คราวนี้ตาผมเตะคุณบ้าง’ ชายข้างบ้านกล่าว

ชายเจ้าของไก่เมื่อได้เห็นความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นก็ถอยฉาก และกล่าวว่า

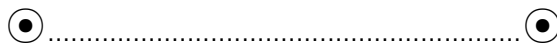
‘โอเค ผมยอมแพ้แล้ว คุณเอาໄໝໂไปเหอะ’

(2) ชายหนุ่มคนหนึ่งเพิ่งกลับจากต่างประเทศ วันหนึ่งขณะเดินเล่นอยู่ในย่านชุมชน
เกิดปวดท้องขึ้นมาอย่างกะทันหันไม่รู้จะทำอย่างไร จึงตรงดิ่งเข้าร้านสุกี้ที่อยู่ใกล้ ๆ พอเข้าไป
ในร้านปรากฏว่าลูกค้าเตรียม มองหาห้องน้ำ หายังไงก็ไม่เจอจึงวิ่งขึ้นไปชั้นสองปรากฏว่าชั้นสอง
กำลังปิดปรับปรุงเศษไม้กองระเกะระกะ ทันใดนั้นสายตาเหลือบไปเห็นห้องน้ำพอดี ถึงแม้จะมี
ป้าย ‘ห้องน้ำชำรุด’ แปะไว้ที่ประตู

ชายหนุ่มก็ไม่สน พุงเข้าไปนั่งแล้วปล่อยเต็มสูบ หลังจากเสร็จธุระก็เดินลงมา
แต่เอ๊ะ! คนหายไปไหนหมดวะ เมื่อกี่ยังนั่งกินกันเต็มร้านอยู่นี่หว่า

ว่าแล้วก็ตะโกนเบา ๆ ‘เฮ้ มีใครอยู่ริเปล่า! หายไปไหนกันหมด?’

สักพักก็มีพนักงานคนหนึ่งคลานออกมาจากเคาน์เตอร์พร้อมกับพูดว่า “คุณเอ๊ย เมื่อกี้มี
สิ่งเหลือพิเศษหล่นลงมาจากเพดานและโดนพัดลมพอดี คุณไม่โดนหรือ ไปอยู่ไหนมานะ
โชคดีจริง ๆ’

น้ำจิ้มอาหารสมอล

Education is not preparation for life; education is life itself.

(John Dewey นักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักการศึกษาชาวอเมริกาที่มีชื่อของโลก

ค.ศ. 1859-1952)

การศึกษามีใช้การเตรียมตัวเพื่อชีวิต หากการศึกษาคือตัวชีวิตของมันเอง

